ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ,
Τετάρτη 23 Απριλίου 1986

Μιά σκηνή άπό τήν παράσταση τών μονοπράκτων τού Μισίμα

Θεατρικές παραστάσεις

Γιούκιο Μισίμα, «Νύχτες χαμένων ερώτων», άπό τήν «Πειραματική σκηνή τής Τέχνης»

Μέ τό θέατρο Νό (ή καί τό Καμπούκι) δέν μπορούμε νά ποϋμε ότι έχουμε έπαρκή έπαφή – άρα μάς λείπει ή βαθύτερη γνώση τού είδους. Επομένως τά μονόπρακτα τού Μισίμα, πού δόθηκαν μέ τόν γενικό τίτλο «Νύχτες χαμένων έρώτων» καί πού φέρονται σάν παραδείγματα προσπάθειας νά δοθεί ένα σύγχρονο «Νό», θά πρέπει νά τά κρίνει κανείς άπό αύτά πού διαβάζει, πού άκούει καί πού βλέπει, τελικά, στή σκηνή. Μερικές χρήσιμες πληροφορίες θά ήταν νά πεί κανείς πώς καί τό «Νό» άρχισε άπό κάποιες θρησκευτικές γιορτές τών Ιαπώνων καί σιγά - σιγά πέρασε στό κοινό καί στήν σκηνή, άναδεικνύοντας, στό μεταξύ, μερικούς άξιους καλλιτέχνες τού είδους. Ακόμη θά μπορούσε νά είπωθεί πώς μεταπολεμικά σημειώθηκε μιά πτώση τού ένδιαφέροντος τού ίαπωνικού κοινού γιά τό θέατρο αύτό, πού άκολουθήθηκε, πάντως, άπό νέα άνθιση – άπό άποψη παραστάσεων. Ο Μισίμα, ποιητής πού έγινε γνωστός μετά τήν τραγική του αύτοκτονία καί μετά τό φίλμ πού προβλήθηκε φέτος, ήταν άπό τούς πνευματικούς άνθρώπους τής χώρας του, πού νιάστηκαν ώστε τό «Νό» νά μήν περιπέσει σέ παρακμή. Κι έτσι, άνάμεσα στά άλλα έργα του, έδωσε καί τά μονόπρακτα πού είδαμε. Βασικά στοιχεία καί τών τεσσάρων μονοπράκτων είναι ό έρωτας καί ό θάνατος (ή ή άπειλή τού θανάτου) κι άκόμη μιά ίδιότυπη πρόσμιξη τού πραγματικού μέ τό φανταστικό - τό φανταστικό σέ διάφορες έκδοχές. Καί οί τέσσερις δραματικές ίστορίες διαδραματίζονται νύχτα, όλες μιλούν γιά κάποιον έρωτα πού χάθηκε, σέ όλες οί γυναίκες έμφανίζονται σάν τά πλάσματα πού δίνουν τό μοιραίο χτύπημα ή πού κατευθύνουν τά πράγματα. Στήν «Εκατοστή νύχτα» μιά γριά στά 99 χρόνια της διδάσκει τήν όμορφιά σέ έναν ποιητή πού τόν ζυγώνει ό θάνατος. Στήν «Νυχτερινή έπίσκεψη» ένα ζωντανό φάντασμα βασανίζει τήν άρρωστη άντίζηλο, άλλά καί τόν άπιστο άγαπημένο τής νιότης της. Στό «Μεταξωτό τύμπανο» ό έρωτευμένος γέροντας θά όδηγηθεί στήν αύτοκτονία, όταν καταλάβει ότι δέν μπορεί νά άκουστεί ούτε άπό τήν άγαπημένη του, άλλά ούτε καί άπό έναν κόσμο κούφιων άνθρώπων. Τέλος στό «Κορίτσι μέ τήν βεντάγια» μιά γυναίκα καί ένας χαμένος έραστής θά άγωνιστούν γιά νά κρατήσουν ένα κορίτσι πού έχει χάσει τά λογικά του. Τελικά θά έπικρατήσει ή γυναίκα.

Ο Μισίμα δίνει σέ όλες τίς ίστορίες του μυστήριο, αίσθησιασμό καί τάση πρός τόν θάνατο ή τήν καταστροφή, σέ ποικίλες μορφές. Οί δραματικές του ίστορίες, μέ περίτεχνο ποιητικό λόγο κρατούν τό ένδιαφέρον σάν περιπτώσεις, άλλά δέν συναρπάζουν καί, προπαντός δέν συγκλονίζουν, ίσως γιατί ό λόγος του είναι παραφορτωμένος, ίσως γιατί τό όραμα τού ποιητή είναι σκοτεινό, άλλά ίσως καί έπειδή ή ίαπωνική κουλτούρα –γενικά ή κουλτούρα έκείνης τής περιοχής τού κόσμου– δέν είναι προσιτή ή προσιδιάζουσα στόν Ελληνα θεατή, πού ένώ έκτιμάει τήν προσπάθεια, δέν σκλαβώνεται άπό τό άποτέλεσμα.

Ωστόσο, ή παρουσίαση τών μονόπρακτων τού Μισίμα άπό τήν «Πειραματική σκηνή τής Τέχνης» θά πρέπει νά θεωρηθεί θετική συμβολή στήν θεατρική ζωή τού τόπου, μιά καί μάς γνωρίζει μέ έναν ποιητή τουλάχιστον ένδιαφέροντα. Επειτα, ή παράσταση πού έτοίμασε ό Νίκος Χουρμουζιάδης έχει πολλά θετικά στοιχεία, καί θά κέρδιζε περισσότερο άν ίσως άπόφευγε (μαζί μέ τόν σκηνογράφο κ. Βέττα) νά δώσει γραφικά ίαπωνικά στοιχεία, μιά καί μερικά τουλάχιστον πρόσωπά του (όπως τόν ποιητή τού πρώτου μονόπρακτου ή τήν κοπέλα τού τελευταίου) τολμάει νά τά δώσει μέ καθαρά μή ίαπωνική μορφή, πράγμα πού καθόλου δέν ένοχλεί. Υπάρχει, δηλαδή, σέ όλη σχεδόν τήν παράσταση μιά τάση τηρήσεως τής ίαπωνικής «καλλιγραφίας». Πάντως, θά ξαναπούμε, ή δουλειά καί τού σκηνοθέτη καί τού σκηνογράφου είναι όμορφη καί συχνά έμπνευσμένη. Στούς ήθοποιούς δέν είναι καί πάλι εύκολο νά άναφερθεί κανείς λεπτομερειακά, καθώς έπαιζαν ποικίλους ρόλους. Ξεχώρισε πάντως ό Θόδωρος Τεκνετσίδης, στόν ρόλο τού γέρου ύπηρέτη. Μαζί του έπαιζαν οί Γιώργος Κορμανός, Μένη Κυριάκογλου, Αλέξανδρος Μούκανος, Ανδρέας Νάτσιος, Λένα Σαββίδου, Δώρα Σκαρλάτου, Θάλεια Σκαρλάτου καί Εφη Σταμούλη. Η μουσική τού Ηρακλή Πασχαλίδη προτίμησε μιά δραματική ύπογράμμιση καί άπέφυγε τήν γραφικότητα. Καλή μεταφραστική δουλειά τής Εφης Σταμούλη.

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑ